

1. po Trojici – 23.6.2019

Epištola Jakuba

Milost' vám a pokoj od živého Pána a Spasiteľa Ježiša Krista.

Počas nediel' po sviatku svätej Trojice zvykneme mať tématické kázne zamerané na jednu biblickú knihu či jednotnú tému. Pre tento rok som vybrala knihu, na ktorú existuje dva protichodné názory. Buď je akceptovaná a uznávaná za skvelú súčasť Biblie alebo naopak je dehonestovaná a vnímaná ako nepotrebná pre biblické učenie. Budeme spoločne premýšľať nad listom apoštola Jakuba.

V dnešnej dobe je bežné využívať všetky možné známosti, aby ste niečo dosiahli. Človek si musí pospomínať na rôznych ľuďoch, kontakty, musí sa predstaviť v lepšom svetle, aby dosiahol to, čo chce. Niekedy svoje postavenie musíte využiť a občas aj zneužiť, aby ste vybavili niečo na úradoch či pri lekárovi. Napr. farári, lekári či iné pomáhajúce profesie použijú svoje zamestnanie ako výhovorku pri policajtoch, keď porušia predpisy. Dnes naozaj človek musí byť pripravený pochváliť sa čím je, aby dosiahol, čo potrebuje. No sú aj takí, ktorí neprikrášľujú, kým sú, ktorí nezneužívajú svoju prácu, aby sa predbehli, aby dosiahli niečo nespravodlivo. Pravda je však taká, že občas svoje známosti, prácu, postavenie, majetok...zneužije asi každý.

My sa dnes púšťame do knihy Jakuba. No kým prejdeme na jej obsah, musíme zistiť niečo o jej pôvode. **Kedy vlastne spis vznikol?** Niektorí bádatelia považujú tento spis za židovský spis, do ktorého boli neskôr vsunuté kresťanské frázy, iní ho zas považujú za veľmi skorý kresťanský list, ktorý bol napísaný asi v 60 rokoch 1 storočia. No sú aj takí, ktorí hovoria, že patrí na začiatkoch 2 storočia. Táto otázka je stále otvorená.

Keďže Jakubov list je úplne iný ako Pavlove, zdá sa, že slúži ako polemika ku vyjadreniam apoštola Pavla. Preto vznikajú otázky aký bol **dôvod a zámer napísania listu**: či reaguje Jakub na Pavla alebo Pavol na Jakuba (najmä list Galatským)? Alebo jednoducho obaja písali svoj názor na kresťanstvo a hoci je totálne odlišný, predsa speje k jednému spoločnému bodu a sú to len dve strany tej istej mince kresťanskej filozofie? Nepoznáme odpovede na túto dilemu.

Podobne je to aj s **autorstvom tohto spisu**. V NZ máme 6 Jakubov, ktorí by mohli byť potencionálnymi autormi tejto biblickej knihy: Jakub Menší, Jakub Alfeov, Jakub Zebedeov, Jakub – brat Pána Ježiša a ešte dvaja, ktorí sú spomenutí len okrajovo. Ešte je tu možnosť, že tento spis mohol napísať iný Jakub, ktorý v NZ nie je spomenutý. Ďalšia možnosť je, že túto knihu vôbec

nenapísal Jakub, ale niekto iný, neznámy a iba sa tváril ako niektorý z tých Jakubov. Autor spisu je teda v konflikte s Pavlom, hovorí dobrou gréčtinou a vyzná sa tak v SZ ako aj v Ježišovom učení – židokresťan. Pravdepodobne však tento spis môžeme pripísať bratovi Pána Ježiša Jakubovi. Biblickí bádatelia sa prikláňajú k nemu preto, lebo bol v prvotnej cirkvi najaktívnejší. Bol spojnicou medzi apoštolom Petrom a Pavlom, ktorí mali niekoľko sporov, najmä čo sa týka kresťanov zo židovstva a ich povinností v prvotnej cirkvi. V liste Galatským je zas Jakub opísaný ako opozícia k Pavlovi a to najmä v otázke kresťanov z pohanstva a ich povinností v prvotnej cirkvi (či majú dodržiavať Mojžišov zákon a ak, tak ktoré prikázania). **Ak by sme zostali pri tom, že pisateľom tejto epištoly je brat Pána Ježiša, nazývaný aj Jakub Spravodlivý, potom musela byť napísaná najneskôr v roku 62, pretože v tom roku bol Jakub st'atý pre svoju vieru v Ježiša Krista.**

Keď sme si už objasnili základné informácie o datovaní, autorstve aj zámere listu, môžeme prejsť k úvodnému pozdravu:

Jakub 1:1 „*Jakub, otrok Boha a Pána Ježiša Krista: pozdrav dvanástim kmeňom v diaspore*“.

Jakub začína priam predpisovo. Tak ako my máme akési pravidlá písania listov, tak aj voľakedy používali rôzne formulky, ktoré boli bežné v písomnom styku. **Jakub je však veľmi stručný** – na rozdiel od Pavla, ktorého pozdravy sú niekedy litániami, napr. v liste Galatským: „*Pavol, apoštol ustanovený nie ľuďmi ani človekom, ale Ježišom Kristom a Bohom Otcom, ktorý Ho vzkriesil z mŕtvych a všetci bratia, ktorí sú so mnou: cirkevným zborom v Galácii. Milosť vám a pokoj od Boha, nášho Otca a od Pána Ježiša Krista, ktorý seba samého vydal za naše hriechy, aby nás podľa vôle Boha, Otca nášho vytrhol z tohto zlého veku. Jemu sláva na veky vekov*“ (Gal 1:1-5). Hoci máme pocit, že Pavlove pozdravy sú dokonalejšie, treba sa na to pozrieť z inej stránky. **Jakub nemá potrebu niečo si dokazovať. Jakub sa tu jednoducho predstavuje ako kresťan.** Nepotrebuje mnoho slov, aby to dokázal, za neho hovorí život – čo dokazuje v celom svojom spise. **Je máme veľa hovoriť o viere, o svojej príslušnosti ku Kristovi, ak o tom nesvedčia každodenné skutky. To, že sme kresťania musí vyžarovať z našej osobnosti, nášho charakteru a života. Nie je dôvod chváliť sa tým, že sme veriaci.** Preto je na Jakubovi prítlačlivé práve to, že nehovorí z pozície niekoho nadradeného, kto sa môže chvastať, ale z pozície kresťana, ktorý je súčasťou spoločenstva cirkvi, úplne rovnocenný s ostatnými. **Nepíše z pozície pána a hodnostára, ale z pozície brata a spolupútnika.**

Takejto pokore sa nám treba učiť. Aby sme vedeli, že **naše kresťanstvo má byť viditeľné v skutkoch – že sme si všetci rovní – a že pred Ježišom sme ako otroci**, ktorí sú úplne závislí na svojom Pánovi a na Jeho láske a vedení.

Jakub si je vedomý toho, kým je, v akej pozícii sa cirkev nachádza. Jeho meno nám pripomína starozmluvnú postavu Jáкова a jeho dvanástich synov. Na tomto obraze Jakub poukazuje na postavenie cirkvi v tomto svete. Píše z Jeruzalema, kde bol vodcom cirkevného zboru a píše cirkvi, ktorá je roztrúsená v maličkých spoločenstvách na viacerých miestach. Toto sa deje s kresťanským spoločenstvom dodnes. Sme roztrúsení po svete, často v spoločenstve, ktoré tvoria možno 2 či 3 a nie sme doma, nie sme vo svojom prostredí. Pretože veriaci ľudia sú tu na zemi len na chvíľu, akoby na výlete, ale doma sú v Božom kráľovstve. **Kým nie sme v zaslúbenej zemi, sme iba pútnikmi, prisťahovalcami** – to boli adresáti Jakubovho listu. Boli to akoby jeho deti, ktoré potrebujú povzbudenie do života v cudzine, ktorá im nie vždy rozumie, ktorá ich prenasleduje a škodí im. Na jednej strane je kresťan osamotený preto, lebo žije vo svete, ktorý mu nemôže rozumieť (to povedal aj Ježiš). Na strane druhej kresťan žije v akomsi virtuálnom spoločenstve, ktoré putuje do zaslúbenej zeme, ale ktoré nie je vždy viditeľné a jasné. **Kresťan žije teda v dvoch dimenziách súčasne: v tomto viditeľnom svete, kde je však sám a v spoločenstve, ktoré ešte nie je celkom viditeľné.**

Kresťan je plný rozporov, ako to na inom mieste zhrnul Pavol: „*Tiahne ma to z oboch strán: túžim už umrieť a byť s Kristom, a to by bolo iste omnoho lepšie, ale pre vás je potrebné, aby som zostal v tele*“ (Fil 1:23-24). Niekedy sa dajú tieto rozpory vyriešiť, ale **zväčša my, kresťania, žijeme v akomsi napätí pozemského a nebeského, časného a večného. A to so sebou prináša ťažkosti**, na ktoré musíme byť pripravení.

Jakub praje kresťanom, napriek tomuto rozporu a všetkým ťažkostiam: bud'te zdraví. Bol to bežne používaný pozdrav v písomnom styku. Slovo „chairein“ znamená „bud'te zdraví“. Je to normálne, veď aj my si prajeme najmä to zdravie. Je pre nás veľmi dôležité v tomto svete. Židia sa pozdravujú slovom „šalom“ a prajú si pokoj. A Gréci si zas prajú radosť zo života. Slovo „chairein“ teda znamená: „*bud'te zdraví alebo bud'te radostní, radujte sa*“. Radovať sa neznamená presvedčať sa o tom, že je niečo skutočné, aj keď nie je. **Radosť pramení z vd'ačnosti:** keď sa naučíme ďakovať za to, čo máme a nebudeme sa vždy iba obzerať za tým, čo nie je, potom budem radostní. **Radosť pramení aj z nádeje:** keď si uvedomíme, že máme zaslúbenie

nového, večného života v Božej prítomnosti, nebude problém sa tešiť na to, čo príde. Radosť teda nie je závislá na aktuálnych pocitoch či podmienkach, ale rodí sa vo veriacom srdci, ktoré je totálne obrátené k Pánovi s vďakou aj nádejou. Preto by sme mali priať iným nielen zdravie, hoci to je dôležité, ale aj radosť, pretože tá presahuje hranice tohto života a upriamuje našu pozornosť na Boha v každom čase, aj vtedy, keď nie sme zdraví, aj vtedy, keď prežívame ťažkosti.

Na zdravie, pokoj či radosť – to všetko je dôležité. Lenže zdravie sa týka iba tejto zeme, no pokoj a radosť večnosti. Preto **si prajme dary, ktoré nekončia týmto svetom, ale ktoré nás vedú aj do sveta budúceho.** Jakub svojim pozdravom: buďte radostní nás totiž pripravuje na to, čo povie ďalej...

Nech sme teda pokorní, so zrakom upretým do budúcnosti neba a s požehnaním radosti, ktorej zdrojom je milosť v Ježišovi Kristovi. Amen.